

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 479/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Branislavom Gernáthom, advokátom, Krivá 3, Košice – Juh, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 48Tp/45/23 z 20. júna 2024 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Tpo/30/2024 z 25. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. júla 2024 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu a uznesením krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil a priznal mu náhradu trov konania, ako aj finančné zadosťučinenie.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ, ktorý je trestne stíhaný pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona, prečin súložie medzi príbuznými podľa § 203 ods. 1 a 2 Trestného zákona a prečin prechovávanie detskej pornografie podľa § 370 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, bol uznesením mestského súdu z 20. decembra 2023 vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Mestský súd s poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Dve žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré podal po vzatí do väzby, boli neúspešné.

3. Prokurátor predložil mestskému súdu 17. júna 2024 návrh na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby. Mestský súd lehotu väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil do 18. októbra 2024. Krajský súd súčasne s poukazom § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí s predĺžením lehoty väzby pre nesplnenie podmienok podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku. V danom prípade nemožno uvažovať o obťažnosti veci alebo o iných závažných dôvodoch, pre ktoré by nebolo možné trestné stíhanie skončiť v základnej lehote väzby. Lehota väzby sťažovateľa začala plynúť 18. decembra 2023, trestné stíhanie sa nevedie pre zložité skutky, sťažovateľ spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní, nespôsobil vo veci prieskumu a k tvrdenej trestnej činnosti sa priznal.

5. Posledné procesné úkony pred predĺžením lehoty väzby sa uskutočnili 17. apríla 2024 a následne boli orgány činné v trestnom konaní dva mesiace nečinné. Poukaz na uznesenie o pribratí znalkyne z 24. apríla 2024 neobstojí, pretože toto uznesenie bolo uznesením Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 1 KPt 697/23/8800-12 z 18. júna 2024 zrušené ako nezákonné a znalkyňa bola do trestného konania 19. júna 2024 pribratá znova. Sťažovateľova väzobná vec preto nie je vybavovaná prednostne a urýchlene bez zbytočných prieskumov.

6. Sťažovateľ namieta aj porušenie zásady prezumpcie neviny. Ak bude právoplatne uznaný vinným zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie, tak sa podrobí uloženému trestu. Nie je však možné, aby bol vopred trestaný neodôvodneným predĺžením obmedzovania osobnej slobody bez splnenia zákonných podmienok pre taký postup.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K uzneseniu mestského súdu:

8. Podľa princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto uvádza, že nemá právomoc preskúmať uznesenie mestského súdu, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. napr.

III. ÚS 357/2024). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K uzneseniu krajského súdu:

9. Uplatnenie právomoci ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu všeobecného súdu o väzbe predpokladá výlučne skúmanie toho, či také rozhodnutie rešpektuje ústavno-procesné princípy obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba. Pri posúdení uznesenia krajského súdu nie je úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na posúdenie otázky, či je odôvodnenie uznesenia krajského súdu ústavno-právne akceptovateľné. Kasačný zásah ústavného súdu by mohlo podniknúť také rozhodnutie všeobecného súdu o väzbe, ktoré by zakladalo zjavný omyl či exces pri posudzovaní podmienok väzby, prípadne by bolo iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. II. ÚS 98/2024).

10. Odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane, pretože tieto konania tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov vydaných v priebehu súdneho konania (m. m. napr. III. ÚS 435/2023). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) napadnutých uznesení pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu vo vzájomnej integrite a v organickej celistvosti.

11. Podľa druhej vety § 76 ods. 3 Trestného poriadku (*in fine*) možno lehotu väzby predĺžiť pri kumulatívnom splnení troch podmienok, a to (i) ak bol návrh na predĺženie lehoty väzby podaný včas, (ii) ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a napokon (iii) ak prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Podstata sťažnostnej argumentácie sa upína na nesplnenie druhej z troch uvádzaných podmienok, pričom sťažovateľ v tejto súvislosti dôvodí aj nedostatočne efektívnym vybavovaním väzobnej veci a porušením zásady prezumpcie nevinny.

12. Ústavný súd uvádza, že všeobecné súdy opreli dôvodnosť predĺženia lehoty väzby sťažovateľa o konkrétne okolnosti. Sťažnostná argumentácia, najmä pokiaľ ide o poukazovanú spoluprácu sťažovateľa s orgánmi činnými v trestnom konaní, priznanie k tvrdenej trestnej činnosti a nespôsobovanie prietahov vo vyšetrovaní sťažovateľom, nič nemení na povinnosti orgánov činných v trestnom konaní objasniť všetky skutočnosti rozhodné pre správnu kvalifikáciu skutku. Korektné kvalifikovanie tvrdených skutkov sa pritom priamo odvíja od vykonania znaleckého dokazovania zameraného na ustálenie následku v podobe ťažkej ujmy na zdraví maloletých dcér, ktorého nevyhnutnosť vplynula zo skoršieho znaleckého posudku z 8. apríla 2024. Príčinou zrušenia uznesenia z 24. apríla 2024 nebola neúčelnosť alebo nepotrebnosť pribratia znalkyne, ale nesprávne formulovanie otázok predložených znalkyni. Všeobecné súdy teda v uvádzanom zmysle dostatočným spôsobom vysvetlili potrebu zrušenia uznesenia z 24. apríla 2024 a nevyhnutnosť ďalšej realizácie uvádzaného znaleckého dokazovania.

13. V tomto smere je navyše mimoriadne podstatný poznatok vyplývajúci z príloh ústavnej sťažnosti, podľa ktorého sa vyšetrovanie v čase rozhodovania všeobecných súdov o predĺžení lehoty sťažovateľovej väzby dostalo do záverečnej fázy a pre jeho ukončenie je potrebné

iba obstaranie už poukazovaného znaleckého posudku. Niet teda predpokladu ďalšieho neprimerane dlho trvajúceho prípravného konania. Vyšetrovanie preto v posudzovanej veci prebieha plynule a ústavný súd v zhode so závermi krajského súdu neidentifikoval také prieťahy, ktoré by boli na príčine ústavnej neudržateľnosti uznesenia krajského súdu.

14. V súvislosti s pozitívnym naplnením podmienok § 76 ods. 3 Trestného poriadku ústavný súd ďalej poukazuje na závery uvádzané na s. 5 až s. 8 uznesenia mestského súdu. Odtiaľ vyplýva, že z dosiaľ vykonaného dokazovania je zistiteľné, že sťažovateľ sa mal protiprávneho konania dopúšťať najprv voči staršej dcére a neskôr pokračoval aj voči mladšej dcére. Sťažovateľ podrobne popísal, akým spôsobom zneužíval maloleté dcéry, pričom jeho výpoveď je objektivizovaná výpoveďami dcér, s ktorými je v zhode. Sexuálneho zneužívania sa mal sťažovateľ dopúšťať dlhodobo a opakovane, svoj záujem o dcéry stupňoval, nabádal ich k intímnostiam a „zaúčal“ ich pozeraním pornografických videí zobrazujúcich intímny styk medzi príbuznými.

15. Nemožno prisvedčiť ani sťažnostnej argumentácii, že trestné stíhanie sa nevedie pre zložitú vec, keďže sťažovateľ mal tvrdenú trestnú činnosť páchať premyslene a sofistikovane bez prítomnosti iných osôb, pričom na verejnosti sa nevhodného správania voči maloletým dcéram nedopúšťal. Mestský súd pritom podrobne analyzoval aj nadväzujúce výsledky znaleckého dokazovania, ktoré potvrdzujú dôvodnosť predĺženia lehoty väzby. Poukazované závery tak nasvedčujú ústavnoprávne korektnému vyhodnoteniu splnenia normatívnych predpokladov predĺženia lehoty väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku.

16. Pre deficit dôvodnosti avizovanej argumentácie je rovnako podstatná skutočnosť (s. 6 a nasl. uznesenia mestského súdu), že podľa ďalšieho zo znaleckých posudkov je sťažovateľ sexuálny deviant, má poruchu psychosexuality (sexuálnej preferencie) a deviantného skutku sa mal dopustiť vzhľadom na nedostatočnú schopnosť *coming out*-u s využitím realizácie deviantnej sexuality v medziach zákona. Sťažovateľ je príslušníkom sexuálnej menšiny, svoju deviáciu si dostatočne neuvedomuje, deviantné správanie racionalizuje (čo vyplýva aj z jeho výpovede), pričom je potrebné, aby absolvoval ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou. Keďže bez liečby je pobyt sťažovateľa na slobode nebezpečný, niet pochýb o tom, že po jeho prepustení na slobodu hrozí pokračovanie v páchaní trestnej činnosti. Tieto súvislosti, na ktoré poukázal aj krajský súd, sťažovateľ v kontexte dôvodov ústavnej sťažnosti napokon cielene ani nespochybňuje.

17. Z už uvedeného je zřejmé, že všeobecné súdy sa dostatočným spôsobom vyrovnali s pretrvávajúcou existenciou dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý vylučuje prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu, ako aj s dôvodnosťou predĺženia lehoty sťažovateľovej väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku. Pritom len samotná skutočnosť, že sťažovateľ zastáva v ústavnej sťažnosti iný právny názor, než aký prijali všeobecné súdy, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti. Nezakladá preto oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu vlastným názorom (napr. III. ÚS 394/2023).

18. Pokiaľ ide o námietku porušenia zásady prezumpcie nevinoty, sťažovateľ mal možnosť účinne ju uplatniť v sťažnosti podanej proti uzneseniu mestského súdu. Pre ústavný súd je tak relevantné, že sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Z tohto dôvodu musela byť ústavná sťažnosť

v tomto rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustná (m. m. napr. III. ÚS 490/2022).

19. Ústavný súd k uvádzanej námietke len *obiter dictum* dodáva, že sťažovateľ neuviedol konkrétne dôvody, pre ktoré by malo dôjsť k porušeniu zásady prezumpcie nevinoty. Dôvodí len abstraktným tvrdením, že je vopred trestaný nezákonným predĺžením obmedzovania osobnej slobody. Ako však už ústavný súd uviedol, v danom prípade boli splnené všetky podmienky predĺženia lehoty väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku. Všeobecné súdy si tak splnili povinnosť skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu verejného záujmu odôvodňujúceho výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody so zreteľom na zásadu prezumpcie nevinoty, pričom tieto závery uviedli v napadnutých uzneseniach (m. m. napr. I. ÚS 189/2022). Ústavnému súdu napokon z jednotlivých súvislostí rozhodnutí všeobecných súdov nevyplýva ani ich definitívne presvedčenie o tom, že predmetnú trestnú činnosť spáchal práve sťažovateľ.

20. Napokon, pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, uplatnenie tohto ustanovenia prichádza do úvahy pri vzatí do väzby, a nie pri rozhodovaní o preskúmaní dôvodov väzby počas jej trvania, či už na základe podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, predĺženia väzby na podklade návrhu prokurátora (ako to bolo v prípade sťažovateľa, pozn.), alebo napríklad po podaní obžaloby prokurátorom (m. m. napr. I. ÚS 87/2019, III. ÚS 668/2023). Z uvádzaných dôvodov je čl. 5 ods. 3 dohovoru v okolnostiach sťažovateľovej veci neaplikovateľný.

21. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade uznesením krajského súdu, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre deficit relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd uvádza, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba relevantná súvislosť medzi uznesením krajského súdu a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že uznesenie krajského súdu nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, z čoho rezultuje, že dôvodnosť tejto časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Túto časť ústavnej sťažnosti preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú s výnimkou námietky súvisiacej s porušením zásady prezumpcie nevinoty, ktorú ústavný súd odmietol pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu